

SİVASLI ÂŞIKLARIN MEZAR KONULU ŞİİRLERİ*

Dr. Doğan KAYA

İnsan hayatının “beşik-eşik-keşik” olarak nitelendirilen üç dönüm noktası vardır: Doğum, hayat ve ölüm. Folklorumuzda bunların her biri, ayrı bir önemi haizdir ve başlı başına çalışmayı gerektirir.

Bu çalışmada ölümün son safhası olan mezar üzerinde durulacak ve meseleye Sivaslı âşıkların bakış açısından açıklık getirilmeye çalışılacaktır.

Mezar, düşünen ve hisseden insanlar için ibret sahnesidir. Hadis-i şerifte buyrulduğu gibi “Her nefis ölümü tadacaktır.” Dünyaya gelen her canlı hayata ağlayarak “merhaba” der. Buradaki hikmet de insanların gülmekten, mutlu olmaktan çok, bedbahtlıkla, dertle baş başa kalacağıdır. Nitekim insanların maddi durumları ne olursa olsun, hayatlarında dert, daima ön plandadır. Mezar, öteden beri hayatta kalanları hüzne ve mistik duygulara sevk etmiş, acı tatlı hatıra ve hayallere götürmüştür.

Sivaslı âşıklar, söylediği pek çok şiirlerin yanı sıra bu konuda da duyarsız kalmamış, his, hayal ve düşüncelerini manzum olarak ifade yoluna gitmişlerdir. Elimizde mezarın konu edildiği işlendiği 7 şiir bulunmaktadır. Bunlar *Ali Şahin Canozan, Duran Tamer, Gülhanî, İbrahim Doğan, İsmetî, Sefil Selimî* (2 şiir)’ye ait şiirlerdir. Şiirlerde mezar taşının özellikleri, içinde barındırdığı insana yaptıkları, hayattakilere düşündürdükleri, en veciz şekilde anlatılmaya çalışılmıştır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

Ağlamanın ölene kârı olmaz; bilerseniz bir Fatiha okuyun. (2)¹

Aldığı sattığı her hangi maldan, hakkını yediği içtiği kuldan, attığı adımdan gittiği yoldan, nice ifadeler verdi yatıyor. (5)

Âlimlerin nicesi toprak oldu, ne ezberi ne de hecesi kaldı. (2)

Anlayana ibret fısıldar. (1)

Arefe günü bir Fatiha okuyun. (2)

Beni temiz tutarak saklıyor. (6)

Beni ziyarete gelsen seni o karşılar. (7)

Benim için dura dura soluyor. (6)

Bizi bekler yalnız koymaz. (3)

Bizi böyle delik deşik etti, oklar durur. (3)

Çukuru vardır, göleği vardır. (4)

Dost ararsan mezar taşı yeter. (4)

Emaneti iyi saklar. (4)

Fanilik “Hayat senin yaşa şimdilik” der, yüzüne haykırır. (1)

*Yayımlandığı yer: *Sultan Şehir*, Sivas, Eylül-Ekim-Kasım 2007, S. 4, s. 130-132.

¹ Rakamlar ilgili şiir numarasını gösterir.

Gece gündüz seni bekler. (4)
 Gelene "Hoş geldin, ne yaptın elin boş geldin" der. (4)
 Gelirseniz bir Fatihâ okuyun, dua edin mezarıma duyulur. (2)
 Gökler bizi senin kadar korumaz. (3)
 Gündüz gece demez bizi yoklar. (3)
 Hanedandır konuk eyler. (4)
 Hazan ile kara kirpiği döker. (6)
 Her davanın önü sonu, mezarlıkta mezar taşıdır. (7)
 Herkese nasihat söyler. (4)
 Hırsız değil adam soymaz. (3)
 Kalles değil seni vurmaz. (7)
 Karlara yağmura siper oluyor. (6)
 Kendini toprağa dertle katarak bedenimi sarar. (6)
 Kırılma da seni kırmaz. (7)
 Kimseyi boşta koymaz. (4)
 Kolumu boynuma hazin doluyor, bellerimi kırar. (6)
 Kurda kuşa vermez bizi saklar. (3)
 Kuşlar kanat çırpıp selâmlar geçer. (1)
 Mezar taşım bobinimi sarar. (6)
 Mezar taşım kefenimi dürer. (6)
 Nice kitabenin yazısı siliktir. (1)
 Nöbet tutar, uyku uymaz. (3)
 Ölüm korkusunu sesiz duyurur. (1)
 Sabrederek erir. (6)
 Sadık olan dost ararsan, mezarlıkta mezar taşıdır. (7)
 Sayılmaz ölçüde iyilik yapar, kendisini yorar. (6)
 Seni kurda kuşa vermez. (7)
 Sırrımızı gizleyerek, için için sızlayarak, ana gibi özleyerek, bizi koklar.
 Sual soran meleği vardır. (4)
 Şehir köy ona gelir.
 Üşümesin diye üzerim kapar. (6)
 Yer altında yalan yoktur teftiş vardır. (5)
 Yere yatarak selâmına durur. (6)
 Yıkılmaz mekân ararsan, mezarlıkta mezar taşıdır. (7)
 Yüzyıllar geçer, yosunlar yeşerir. (1)
 Zengin, fakir, berduş hepsi sükût etmiş burada yatıyor. (5)
 Ziyaret edenin elini öper. (6)

.....

ŞİİRLER

-1-

ALİ ŞAHİN CANOZAN (Başçayır köyü- Ulaş, 1945-)

Mezar Taşları

Ölüm korkusunu sesiz duyurur
Uzayan yollarda mezar taşları
Anlayana ibret fısıldar durur
Derinden anlar da mezar taşları

Yüzüne haykırır burada fanilik
Der ki “Hayat senin yaşa şimdilik”
Nice kitabenin yazısı silik
Solgun yazılarda mezar taşları

Yosunlar yeşerir yüzyıllar geçer
İnsanlar ömrünü tamamlar geçer
Kuşlar kanat çırpar selâmlar geçer
Uzayan yollarda mezar taşları²

-2-

DURAN TAMER (Sızır kasabası–Gemerek, 1948-)

Yavrularım

Ben ölünce mezarımın başına
Gelerseniz bir Fatiha okuyun
Gayri ağlamanız boşu boşuna
Bilerseniz bir Fatiha okuyun

Ne deyim ben gönüllerden silene
Ata gibi yâr olur mu bilene
Ağlamanın kârı olmaz ölene
Bilerseniz bir Fatiha okuyun

Toprak oldu âlimlerin nicesi
Ne ezberi kaldı ne de hecesi
Unutmayın beni bayram gecesi
Gelerseniz bir Fatiha okuyun

Beş farzın temeli İslam dinidir
Müminin miracı Kâbe yönüdür

² Alim Yıldız, *Sivaslı Şairler Antolojisi*, İstanbul, 2003, s. 401-402.

*Arefe ahretin posta günüdür
Bilerseniz bir Fatiha okuyun*

*Çürür benim kefeninden soyulur
Bedenime kurtlar düşer oyulur
Dua edin mezarıma duyulur
Gelerseniz bir Fatiha okuyun*

*Alamadım bu dünyanın tadını
Bilemedim yakınımı yâdını
Torunlarım unutmasın adımı
Gelerseniz bir Fatiha okuyun*

*Altı yavrum vardır ayrısı yoktur
Benim ciğerimin gayrısı yoktur
Babanız **Duran**'a n'eylesin doktor
Bilerseniz bir Fatiha okuyun³*

-3-

GÜLHANÎ [Mehmet Kargı, Ayvalı (Şeref) köyü – Gürün, 1940-)

Mezar Taşı

*Gündüz demez gece demez
Yoklar bizi mezar taşı
Kurda vermez kuşa vermez
Saklar bizi mezar taşı*

*Sırrımızı gizleyerek
İçin için sızlayarak
Ana gibi özleyerek
Koklar bizi mezar taşı*

*Ayağı yok yürümez ki
Kolay kolay çürümez ki
Senin kadar korumaz ki
Gökler bizi mezar taşı*

*Zaman ömrümüzü yuttu
Acep kendi nere gitti
Böyle delik deşik etti
Oklar bizi mezar taşı*

³ Duran Tamer, *Güldüğümü Gördün mü*, Ankara, 1999, s. 154.

Nöbet tutar uyku uymaz
 Hırsız değil adam soymaz
Gülhanî'yi yalnız koymaz
 Bekler bizi mezar taşı⁴

-4-

İBRAHİM DOĞAN [Şenyurt (Kertme) köyü- Ulaş, 1936-]

Mezar Taşı

Dost ararsan mezar taşı
 Gece gündüz bekler seni
 Kimse bilmez kaçtır yaşı
 Gece gündüz bekler seni

Hanedandır konuk eyler
 Herkese nasihat söyler
 Ona gelir şehir köyler
 Gece gündüz bekler seni

Emaneti iyi saklar
 Gece gündüz seni yoklar
 Ona muhtaç yerler gökler
 Gece gündüz bekler seni

Biri ayak biri başta
 İkisi de aynı yaşıta
 Kimseyi koymaz boşta
 Gece gündüz bekler seni

Hakk'a kabul dileği var
 Çukuru var göleği var
 Sual soran meleği var
 Gece gündüz bekler seni

İbrahim Doğan'a "Hoş geldin" der
 "Ne yaptın elin boş geldin" der
 "Yaz geldin" der "Kış geldin" der
 Gece gündüz bekler seni⁵

⁴ Gürünlü Âşık Gülhanî, *Ben Beni Bilince*, Ankara, 1992, s. 95.

⁵ İbrahim Doğan, *Fani Dünyaya Güvenme*, Tarihsiz, İçel, s. 47.

-5-

İSMETÎ (Abdülkadir Namlı, Kâhyalı köyü -Sivas, 1934_)

Mezarlık

*Hani zengin fakir ne de berduş var
Hepsi sükût etmiş burda yatıyor
Yer altında yalan yoktur teftiş var
Kim bilir ki kimler yerde yatıyor*

*Aldığı sattığı her hangi maldan
Hakkını yediği içtiği kuldan
Attığı adımdan gittiği yoldan
Nice ifadeler verdi yatıyor*

*İsmetî gözyaşı döktü burada
Geçirmek mümkün mü vakti burada
Amel aynasına baktı burada
Gerçek sıfatını gördü yatıyor⁶*

-6-

SEFİL SELİMÎ (Ahmet Günbulut, Şarkışla, 1933-2003)

Son Mezar Taşı

*Siyim siyim süzülürüm toprağa
Sarar bobinimi son mezar taşım
Döker hazan ile kara kirpiği
Sürer sabunumu son mezar taşı*

*Dikilir başımda yılmak bilmeden
O beklerdi ben mekâna gelmeden
Yalvarır kabrime kira almadan
Dürer kefenimi son mezar taşım*

*Selâmına durur yere yatarak
Saklıyor o beni temiz tutarak
Kendini toprağa dertle katarak
Sarar bedenimi son mezar taşım*

*Karlara yağmura siper oluyor
Benim için dura dura soluyor
Kolumu boynuma hazin doluyor
Kırar bellerimi son mezar taşım*

⁶ İsmetî, Gönül Pazarı, Sivas, 1994, s. 98.

*Ziyaret edenin elini öper
Üşümesin diye üzerim kapar
Sayılmaz ölçüde iyilik yapar
Yorar kendisini son mezar taşım*

*Sefil Selimî der kabire girdim
Kendi yatağını elimle serdim
Oldu bana orda ebedi yardım
Erir sabrederek son mezar taşım.⁷*

-7-

SEFİL SELİMÎ

Mezar Taşı

*Sadık olan dost ararsan
Mezarlıkta mezar taşı
Yıkılmaz mekân ararsan
Mezarlıkta mezar taşı*

*Kurda kuşa vermez seni
Kalleş değil vurmaz seni
Kırılma da kırmaz seni
Mezarlıkta mezar taşı*

*Ziyarete gelsen beni
O karşılar ancak seni
Her davanın önü sonu
Mezarlıkta mezar taşı*

*Sefil Selimî'nin dostu
Kara yerin altı üstü
Ne küstürdü ne de küstü
Mezarlıkta mezar taşı⁸*

⁷ Ahmet Özdemir, *Âşık Sefil Selimî- İrfan Okulu*, İstanbul, 2003, s. 347-348.

⁸ Uğur Kaya, *Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selimî*, Sivas, 2001, s. 157.